

Nemzetközi büntetőjog és orvosi ellátás

Prof. Dr. Gellér Balázs

Tanszékvezető (ELTE ÁJK Büntetőjogi tanszék)

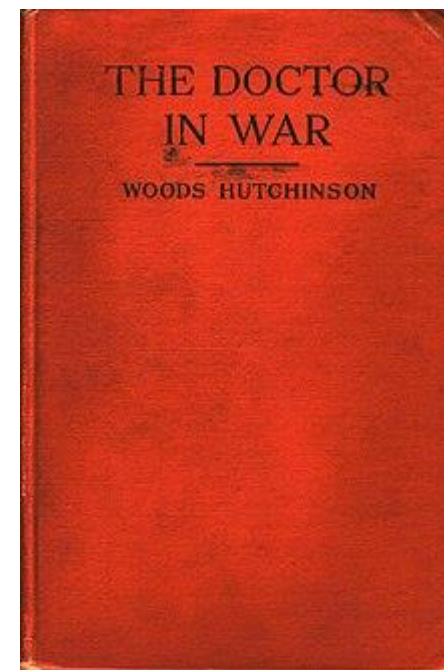
Florence Nightingale, ([Firenze, 1820. május 12.](#) – [London, 1910. augusztus 13.](#))

Angol ápolónő és statisztikus. A modern nővérképzés, valamint a betegellátás reformjának elindítója. Ő alkalmazott először statisztikai megközelítést a betegápolás hatékonyságának elemzésére. A Krimi háborúban ő vezette a nővéri ügyeletet. Megteremtette a betegápolás etikai alapjait.

Orvosok mindig fontos szerepet töltek be a fegyveres összeütközések során

1918-ban ***Woods Hutchinson*** amerikai orvos, 1917. január 15-től december 24-ig egész Európában bejárta a kórházakat, a mentő-vonatokat és más helyszíneket, hogy felajánlja segítségét.

Marcel Junod (May 14, 1904 – June 16, 1961)

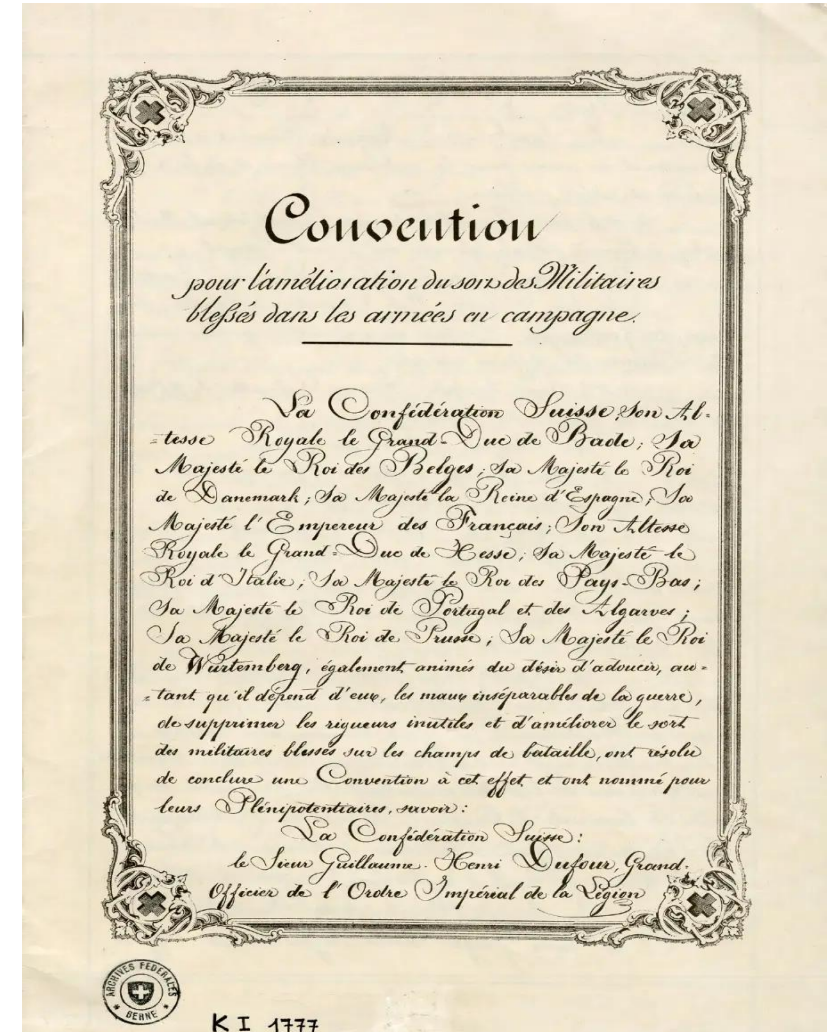
Svájci orvos és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának (ICRC) történelmében az egyik legeredményesebb küldött. Orvosi egyetem és rövid sebészi poszt után a franciaországi Mulhouse-ban ICRC küldött lett, és a második olasz-abesszin háború idején Etiópiában, a spanyol polgárháború idején Spanyolországban, Európában, valamint Japánban dolgozott. 1947-ben „Harcos fegyverek nélkül” címmel könyvet írt tapasztalatairól.

Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded in Armies in the Field. Geneva, 22 August 1864

Article 1. Ambulances and military hospitals shall be recognized as neutral, and as such, protected and respected by the belligerents as long as they accommodate wounded and sick.

Neutrality shall end if the said ambulances or hospitals should be held by a military force.

Privilegizált helyzet tudás és hatalom miatt

Kihasználták sokszor a fegyveres összeütközéseket

- Saját tudásuk, tapasztalatuk elmélyítésére
- Tudományos kutatásra
- Katonai előnyök elérésére

„Békeidőben”: terroristák vallatása

ICRC Report on 14 „high value detainees” transferred to Guantanamo in September 2006

- Kiemelte az orvosok szerepét az embertelen bánásmód és kínzás közben
- Különösen a ‚water boarding’ alkalmazásánál jelen volt orvos, hogy oximeterrel megfigyelje a kínzott véroxigén szintjét

III. Genfi Egyezmény (1949)

ARTICLE 13 [[Link](#)]

Prisoners of war must at all times be **humanely treated**. Any unlawful act or omission by the Detaining Power causing death or seriously endangering the health of a prisoner of war in its custody is prohibited, and will be regarded as a serious breach of the present Convention. In particular, no prisoner of war may be subjected to physical mutilation or **to medical or scientific experiments of any kind which are not justified by the medical, dental or hospital treatment of the prisoner concerned and carried out in his interest.**

Likewise, prisoners of war must at all times be protected, particularly against acts of violence or intimidation and against insults and public curiosity.

Measures of reprisal against prisoners of war are prohibited.

*1989. évi 20. törvényerejű rendelet
a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben 1949. augusztus 12-
én kötött Egyezmények I. és II. kiegészítő Jegyzőkönyvének kihirdetéséről*

11. Cikk

A személyek védelme

1. Tilos bármilyen indokolatlan cselekménnyel vagy mulasztással veszélyeztetni az 1. Cikkben említett helyzet következtében a szembenálló Fél hatalmába került, vagy internált, fogvatartott, illetve a szabadságuktól más módon megfosztott személyek testi, vagy szellemi egészségét és épségét. Ennélfogva tilos az ebben a Cikkben említett személyeket olyan **orvosi eljárásnak alávetni, amelyet az érintett személy egészségi állapota nem indokol, és amely nem egyeztethető össze azokkal az általánosan elfogadott orvosi szabályokkal, amelyek az eljárást folytató félnek szabadságuktól semmilyen módon meg nem fosztott állampolgáraitra hasonló orvosi körülmények között irányadók.**

2. Ilyen személyeken **különösképpen tilos - még beleegyezésükkel sem -**

a) testcsonkítást,

b) orvosi, vagy tudományos kísérleteket,

c) átültetés céljából szövet-, vagy szerveltávolítást végrehajtani,

kivéve ha ezek a cselekmények az 1. bekezdésben meghatározott feltételekkel összhangban indokoltak.

3. A 2. c) bekezdésben foglalt tilalom alól csak ***vérátömlesztési célú véradás***, vagy ***átültetési célú bőradás*** esetében lehet kivételt tenni, feltéve, hogy a vér- illetve a bőradás önkéntes, bármilyen erőszak, vagy ráhatás nélkül és ekkor is kizárólag gyógyászati célra, az általánosan elfogadott orvosi szabályokkal összeegyeztethető körülmények között, a donor és a kedvezményezett javát egyaránt szolgáló ellenőrzés mellett történik.

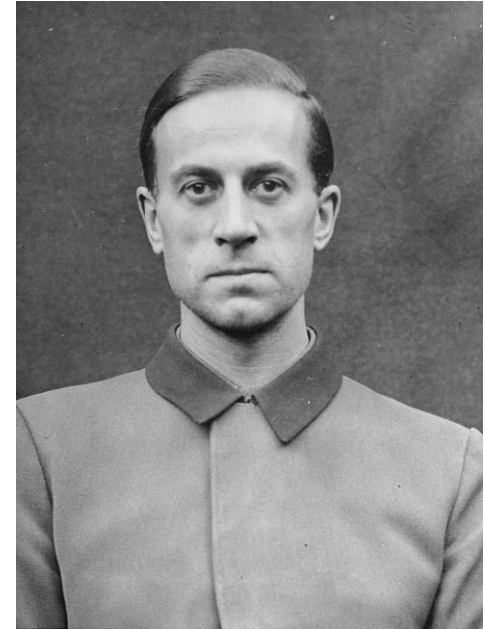
Doktor Perek (United States of America v. Karl Brandt, et al.) (1947)

Az első a német orvosok háborús bűncselekményei miatt indított 12 per közül, amelyet az Egyesült Államok katonai bírósága a megszállási zónájukban, Nürnbergben tartottak. A huszonhárom vádlott közül húszan orvosok voltak (Viktor Brack, Rudolf Brandt és Wolfram Sievers náci tisztviselők), és azzal vádolták őket, hogy részt vettek náci emberkísérletekben és tömeggyilkosságokban az eutanázia leple alatt.

Elkövetési magatartások között szerepelt pl. fertőző betegségek elleni vakcina kifejlesztése során ezen **betegségekkel történő szándékos megfertőzés** (tífusz, hepatitisz)

Personal physician to Adolf Hitler;
Gruppenführer in the SS and
Generalleutnant (Lieutenant
General) in the Waffen SS;
Reich Commissioner for Health
and Sanitation
(Reichskommissar für Sanitäts
und Gesundheitswesen); and
member of the Reich Research
Council (Reichsforschungsrat)

Death, executed 2 June 1948.

Hippokratészi eskü megszegése

Az ítélet felrótta többek között:

- *Primum non nocere* elv megsértését
- Sértetti beleegyezés hiányát
- A beavatkozásról adott információ hiányát

7 vádlottat felmentettek, 7-t halálra ítélték

Blome és Ruff az USA honvédségének kötelékébe került!

Embertelen emberkísérletek eredményeinek felhasználása

Dr. Robert Pozos a Duluth-i Minnesotai Orvostudományi Egyetem Hypothermia laboratóriumának igazgatója. Kutatási területe a Hipotermia . Úgy vélte, hogy fontos a náci eredmények hasznosítása.

Stephen G Post (Case Western Reserve University, Ohio, USA):

The echo of Nuremberg: *Nazi data and ethics* (Journal of medical ethics, 1991, 17, 42-44)

Paul Weindling - Anna von Villiez - Aleksandra Loewenau és Nichola Farron:

The victims of unethical human experiments and coerced research under National Socialism (Endeavour. 2016 Mar; 40(1): 1–6.)

NTAKIRUTIMANA et al. (ICTR-96-17) (2003,2004)

Ellátatlanul hagyás nemzetközi bűncselekmény ?!

Sigrid Mehring: Medical War Crimes

S.C.R. 955 (1994)
1999. évi CI. törvény
az 1994. január 1. és 1994. december 31. között Ruanda területén elkövetett népirtásért és a nemzetközi humanitárius jog egyéb súlyos megsértéséért felelős személyek, valamint a szomszédos államok területén elkövetett népirtásért és egyéb hasonló jogsértésekért felelős ruandai állampolgárok megbüntetésére létrejött Nemzetközi Büntetőtörvényszék Alapokmányából fakadó kötelezettségek végrehajtásáról

Dr. GÉRARD NTAKIRUTIMANA

3. Cikk

Emberiség elleni bűncselekmények

A Ruandai Nemzetközi Törvényszék jogosult arra, hogy eljárást folytasson a következő bűncselekményekért felelős személyek ellen, ha azokat a polgári lakosság elleni széleskörű és szisztematikus támadás során követték el, nemzeti, politikai, népi, faji vagy vallási alapon:

- a) emberölés;
- b) kiirtás;
- c) leigázás;
- d) kitoloncolás;
- e) bebörtönzés;
- f) kínzás;
- g) erőszakos közösülés;
- h) politikai, faji vagy vallási alapon történő üldözés;
- i) egyéb embertelen cselekmények.***

NBB Statútuma

Article 7

Crimes against humanity

1. For the purpose of this Statute, "crime against humanity" means any of the following acts when committed as

part of a *widespread or systematic attack directed against any civilian population*, with knowledge of the attack:

(a) Murder;

...

(k) Other inhumane acts of a similar character intentionally causing great suffering, or serious injury to

body or to mental or physical health.

Köszönöm.